

DESENVOLUPAMENT DE MITJANS ESPECÍFICS PER A AL RECOLLIDA DE RESIDUS TÈXTILS. EXEMPLE D'IMPLEMENTACIÓ

Servei de recollida selectiva de residus tèxtils i contracte del servei al municipi de Barcelona (Catalunya)

Descripció

Barcelona és un municipi amb 1.655.956 habitants (Idescat, 2023), dividit administrativament en 10 districtes, cadascun dels quals es subdivideix en diversos barris, havent-hi un total de 73.

L'any 2023, l'Ajuntament de Barcelona a través de TERSA, empresa especialitzada en la gestió de serveis ambientals relacionats amb l'economia circular que opera a l'àrea metropolitana de Barcelona, mitjançant una concessió a dues empreses d'inserció laboral sense ànim de lucre (Formació i Treball i Solidança¹) va posar en funcionament un nou servei gratuït de recollida de residus tèxtils a domicili o porta a porta sota demanda.

L'entitat Solidança va ser adjudicatària del lot 1 de la licitació que correspon a la zona nord (districtes de Gràcia, Horta-Guinardó, Nou Barris, Sant Andreu i Sant Martí), i Formació i Treball del lot 2 de zona sud (districtes de Ciutat Vella, Eixample, Les Corts, Sants-Montjuïc, Sarrià-St. Gervasi). Les dues entitats s'encarreguen del servei de recollida i selecció de roba usada, logística de contenidors i recollida a domicili a la ciutat de Barcelona, a través de la inserció de col·lectius en situació d'exclusió social.

¹ La Fundació Formació i Treball va ser construïda a partir de Càritas l'any 1992, amb l'objectiu de formar i inserir laboralment persones en risc d'exclusió social, gestionar l'entrega de roba, mobles i altres equipaments de la llar a famílies vulnerables derivades de la pròpia Càritas i dels diferents Serveis Socials de Barcelona. Solidança és una associació sense ànim de lucre creada l'any 1997, que es dedica principalment a la inserció sociolaboral de persones en situació de vulnerabilitat social, i amb col·laboració de la cooperativa "Roba Amiga" gestiona la recollida de roba.

Per sol·licitar el servei a domicili cal trucar al 010 i facilitar les dades de recollida:

- Nom, adreça i telèfon.
- Volum aproximat de roba per recollir.
- Dia i franja horària de recollida.

Una vegada concertat el servei, les empreses d'inserció social que gestionen la recollida es posen en contacte amb el sol·licitant per confirmar-ho.

Pel que fa al volum de roba a recollir, s'estableix una quantitat mínima de 5 bosses d'escombraries de mida domèstica (dimensions aproximades de 60x54 cm) o 3 bosses d'escombraries de mida gran o industrial (dimensions aproximades de 68x70 cm).

El servei de recollida funciona de dilluns a divendres, de 9h00 a 14h00 i de 15h00 a 19h00, i dissabtes, de 9h00 a 14h00 (diumenges i festius no hi ha servei).

Figura 1. Solidança realitzant el servei porta a porta per recollir roba en un habitatge. Font: Ajuntament de Barcelona, 2023.

Aquest nou servei de recollida sota demanda proporciona comoditat a la ciutadania, ja que s'acorda amb l'entitat quin dia i hora es recullen els residus tèxtils al domicili, evitant que es desplacin.

Així doncs, a través del mateix contracte públic, les entitats Solidança i Formació i Treball també s'encarreguen de la recollida de la roba a través de contenidors situats a la via pública o en equipaments municipals. Concretament, a la zona nord hi ha 82 contenidors, i a la zona sud 66, així com contenidors ubicats a la xarxa de Punts Verds (de barri, mòbil, i de zona).

Figura 2. Contenedor de Roba Amiga ubicat a un punt verd de barri a Barcelona. Font: Ajuntament de Barcelona, 2024.

El personal d'ambdues empreses encarregades del servei de recollida a domicili dels residus tèxtils també s'encarreguen del buidatge dels contenidors situats tant a la via pública com a la xarxa de Punts Verds de la ciutat.

Una vegada la roba és recollida en els diversos punts, es gestiona a la planta de tractament tèxtil de cada entitat seguint la jerarquia de gestió de residus, realitzant-se un procés de tria i classificació per la seva posterior distribució per a la reutilització a través de les botigues de segona mà d'ambdues entitats, classificació per a destinar-la a tasques de preparació per a la reutilització, exportació a altres països per la seva utilització, eliminació de la roba que no s'hagi pogut recuperar.

Figura 3. Cartell del nou sistema de recollida de roba a Barcelona. Font: Ajuntament de Barcelona, 2023.

Coincidint amb l'inici de la posada en funcionament del nou servei es va realitzar una campanya específica i es va difondre informació sobre el funcionament del nou servei de recollida a domicili a través dels principals canals de comunicació offline i online de l'Ajuntament de Barcelona, així com de les entitats que realitzen el servei de recollida.

Resultats

El servei de recollida a domicili de residus tèxtils existeix des de 2023 i complementa el servei de recollida a través de contenidors específics per a roba usada, que ja existia anteriorment.

Pel que fa a les dades de recollida, abans de la incorporació del servei de recollida a domicili, entre el 2012 i 2023, es detecta una tendència a l'alça de la quantitat de residu tèxtil recollit amb els contenidors repartits per la ciutat de Barcelona, partint de 1.739,30 tones el 2012, ha augmentat fins a arribar a 2.947,60 tones l'any 2023. Després d'un període d'estancament durant el període 2017-2019, a partir del 2020 i fins al 2023 s'observa una tendència clara a l'alça, amb un increment promig de l'11,5% de la recollida de residus tèxtils.

La ràtio de quilogram de roba recollida pel servei públic (contenidors de la via pública i equipaments municipals, punts verds, i recollida a domicili a partir del 2023) per habitant ha sigut variable al llarg dels anys, augmentat d'1,07 kg/hab el 2012 fins a 1,78 kg/hab l'any 2023. En comparació, la mitjana catalana per al mateix any se situa en 2,63 kg/hab, presentant valors significativament superiors a Barcelona. Malgrat aquesta diferència, cal destacar que l'objectiu establert pel Pacte per la Moda Circular se situa en 5,5 kg/hab. Això significa que tant a la capital catalana com a la mitjana de Catalunya, encara hi ha un marge de millora considerable per assolir la fita marcada pel pacte.

L'any 2023, coincidint amb la posada en marxa del servei de recollida a domicili, es van recollir un total de 2.947 tones de residus tèxtils, dels quals, 310 tones fan referència al servei de recollida a domicili. Així doncs, representa el 10,52% de tones recollides respecte al total. Durant el primer any de la implementació es van realitzar 5.756 serveis.

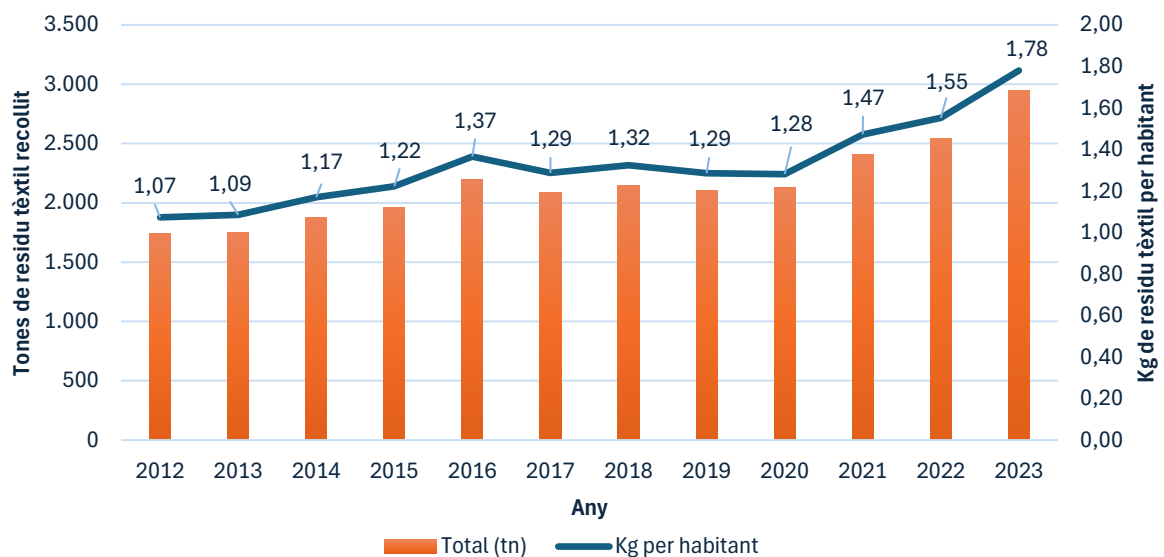

Figura 4. Evolució de la quantitat anual de roba recollida pel servei públic entre 2012 i 2023 i evolució de la ràtio en quilograms recollits per habitant. Font: Institut Cerdà a partir de les dades de l'Ajuntament de Barcelona, 2012-2023.

Durant el primer any d'implementació del servei de recollida a domicili, s'han registrat algunes incidències esporàdiques degut a la confusió en el dia de recollida, o absència de la persona que havia sol·licitat el servei quan han anat a recollir els residus tèxtils al domicili.

Pel que fa al cost del servei de recollida de roba a domicili, la licitació es va adjudicar per un import de 57.677,90 euros + IVA.

Finalment, la licitació del servei de recollida de residus tèxtils ha permès establir unes condicions detallades de com s'ha d'efectuar el servei, i des de l'Ajuntament de Barcelona es vol potenciar que aquest tipus de contractació sigui reservada a entitats sense ànim de lucre, per tal de fomentar la integració de col·lectius amb risc d'exclusió. En aquest sentit, En actualment hi ha 27 persones amb contracte fix al llarg de l'any encarregades de fer la recollida de residus tèxtils.

Bibliografia d'interès

- Servei de recollida i selecció de roba usada, logística de contenidors i recollida a domicili a la ciutat de Barcelona, mitjançant contractació reservada a través de la inserció de col·lectius en situació d'exclusió social (dos lots): <https://contractaciopublica.cat/ca/detall-publicacio/fb98285b-2a78-6995-311a-4dd5d1bb3767/111726983>
- Pròrroga relativa a servei de recollida i selecció de roba usada, logística de contenidors i recollida a domicili a la ciutat de Barcelona, a través de la inserció de col·lectius en situació d'exclusió social. Zona Nord: <https://contractaciopublica.cat/en/detall-publicacio/db5b818e-be73-4901-8fcb-cbf90d8aad24/200149167>

Més informació

Ajuntament de Barcelona.
Persona de contacte: Joan Cañellas
Contacte: jcanellas@bcn.cat

